17. Скакун О.Ф. Теория государства и права : [учебник] / Ольга Федоровна Скакун. Харьков : Консул; Ун-т внутр. дел, 2000. 704 с.

18. Загальна теорія держави і права: [підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / [М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.]; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. Харків : Право, 2009. 584 с.

19. Нерсисянц В.С. Общая теория права и государства. [ученик для юридических вузов и факультетов] / В.С. Нерсисянц. М. : Издательство НОРМА (Издательство группа НОРМА-ИНФА-М), 2000. 552 с.

20. Адміністративне право України: підручник / [Пирожкова Ю.В., Сінельнік Р.В., Лютиков П.С. та ін.]; під ред. Т.О. Коломоєць. К. : Істина, 2010. 480 с.

21. Судовий експерт: психологічні аспекти практичної діяльності: методичний посібник / Міністерство внутрішніх справ України; Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр Міністерства внутрішніх справ України [авт-упоряд. С.О. Шевцов, С.М. Лозова]. К., 2011. 332 с.

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.2-2.29>

ЧИНЧИН О.В.

КЛАСИФІКАЦІЯ ДОХОДІВ БЮДЖЕТІВ: ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ

Наукова робота присвячена дослідженню дискусійних питань класифікації доходів бюджету. Автор принагідно звертає свою увагу на актуальність обраної теми в контексті формування та розподілу фінансових надходжень в межах бюджетної системи України. Для повноти напрацювання автором були проаналізовані наукові праці інших вчених, які досліджували таку тематику раніше. Для узагальнення доктринальних підходів щодо бюджетної класифікації автор застосовує положення чинного законодавства України. На підставі вивчення приписів Бюджетного кодексу України доведено систематичність класифікації доходів бюджету, яка включає у себе різноманітні показники грошових надходжень відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів. Продовжуючи викладення матеріалів, науковець висловив тезу щодо першочергового значення саме дохідної частини в бюджеті. Адже без доходу неможливо формувати видаткову складову державного або місцевого бюджету. Окремо автор звернув увагу на процесуально-виконавчу характеристику бюджетної класифікації доходів. Додатково увагу було приділено Міністерству фінансів України та Верховній Раді України як ключовим органам державної влади, що пов'язані із затвердженням та зміною класифікації доходів бюджету. У межах наукової розробки проблематики класифікації доходів бюджету дослідник зацентрував свою увагу на ключових критеріях розподілу доходу на групи та підгрупи відповідно до Бюджетного кодексу України. Одним із найбільш важливих дискусійних питань, яке підіймається у публікації, є співвідношення класифікації доходів бюджету з іншими бюджетними класифікаціями, зокрема із класифікацією фінансування бюджету. Для глибинного вивчення питань класифікації доходів бюджету автор приділив увагу податковим та неподатковим надходженням. Зокрема, автор відмежував податкові надходження від неподаткових, зазначивши, як відрізняються і сфери їх використання. Підбиваючи підсумок наукової роботи, автор сформував практичні рекомендації щодо вдосконалення чинного бюджетного законодавства України.

Ключові слова: Бюджетний кодекс України, бюджетна система України, бюджетне законодавство України, бюджет, класифікація доходів.

The advanced study is sanctified to research of debatable questions of classification of profits of budget. An author as chance offers turns his attention on actuality of select theme in the context of forming and distribution of financial receivableness within the limits of the budgetary system of Ukraine. For plenitude of work an author scientific works of other scientists, that investigated such subjects before, were analyzed. For generalization of doctrine approaches in relation to budgetary classification an author applies position of current legislation of Ukraine. On the basis of study of binding overs of the Budgetary code of Ukraine systematic character of classification of profits of budget, that includes for itself the various indexes of money receivableness in accordance with the legislation of Ukraine and international is well-proven standards. Continuing exposition of materials, a scientist expounded a thesis in relation to a nearer term value exactly of profitable part in a budget. In fact, without a profit it is impossible to form the expense constituent of the state or local budget. Separately an author paid attention to judicially executive description of budgetary classification of profits. It was additionally paid attention to Ministry of finance of Ukraine and Verkhovna Rada of Ukraine as to key public authorities that is related to the statement and change of classification of profits of budget. Within the limits of scientific development of range of problems of classification of profits of budget researcher attention on the key criteria of distribution of income on groups and subgroups in accordance with the Budgetary code of Ukraine. One of the most essential debatable questions, that rises in a publication there is correlation of classification of profits of budget with other budgetary classifications, in particular with classification of financing to the budget. For the deep study of questions of classification of profits of budget an author paid attention to the tax and untax receivableness. In particular, an author marked off tax receivableness from an untax, marking, as spheres of their use differ. Working out the total of the advanced study, an author formed practical recommendations in relation to perfection of current budgetary legislation of Ukraine.

Key words: *Budget Code of Ukraine, budget system of Ukraine, budget legislation of Ukraine, budget, classification of revenues.*

Вступ. Загально визнаним є той факт, що всі доходи бюджету залежно від такої ознаки, як їх правовий режим, можуть бути певним чином згруповані. При цьому є закономірним, що такий розподіл бюджетних доходів знайшов своє відображення й в офіційному встановленому переліку, що визначений Бюджетною класифікацією. Водночас, ґрунтовний аналіз як Бюджетної класифікації, так й інших нормативно-правових актів, які стосуються зазначеного питання, а також наукових здобутків вчених (зокрема, Т.Б. Войтович, Л.К. Воронової, М.П. Кучерявенка, О.А. Музики-Стефанчук, В.Д. Чернадчука та інші) засвідчують наявність численних суперечностей щодо поділу доходів бюджетів на відповідні види. Тож метою статті є позначення дискусійних аспектів класифікації доходів бюджету.

Бюджетна класифікація згідно із п. 3 ч. 1 ст. 2 Бюджетного кодексу України становить єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету, боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів [6]. Цей документ передбачає одночасне об'єднання та розподіл усіх бюджетних коштів за їх правовою природою та відповідними джерелами їх формування (відносно бюджетних надходжень) і напрямками витрачання (відносно бюджетних витрат). При цьому, в якості першочергового структурного елементу такої бюджетної класифікації є визначеною саме група доходів бюджетів – як найбільш значуща для реалізації бюджетами усіх своїх головних функцій. Виходячи з процесуально-виконавчої спеціалізації бюджетної класифікації, є логічним, що її затвердження та внесення змін до неї покладатиметься на Міністерство фінансів України як центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики [11]. Про такі свої відповідні рішення щодо бюджетної класифікації Міністерство фінансів інформує Верховну Раду України.

Постановка завдання. Верховна Рада України як вищий представницький орган у державі встановила видову структуру бюджетної класифікації. Це було зроблено шляхом позначення у ч. 3 ст. 8 Бюджетного кодексу України обов'язкових складників бюджетної класифікації: 1) класифікація доходів бюджету; 2) класифікація видатків та кредитування бюджету; 3) класифікація фінансування бюджету; 4) класифікація боргу [12].

Показово, що подальший розподіл бюджетних доходів також є встановленими Верховною Радою України. Відповідно до ч. 1 ст. 9 Бюджетного кодексу України, доходи бюджету класифі-

куються за такими розділами: 1) податкові надходження; 2) неподаткові надходження; 3) доходи від операцій з капіталом; 4) трансферти [10]. У такій структурі, виходячи з назв більшості з його розділів, здавалося б, мав бути відображений вище розглянутий видовий розподіл бюджетних доходів за їх правовим режимом.

За цих умов до розділу податкових надходжень увійшли б усі обов'язкові платежі, що включені до складу податкової системи; до неподаткових надходжень – всі інші обов'язкові платежі, що не є податковими (відсутні у складі податкової системи); до операцій з капіталом (передусім, враховуючи економічне значення «капіталу» як ресурсів, що можуть бути використані для виробництва товарів та надання послуг [13]) – платежі договірної характеру (зокрема, на основі договору дарування); трансферти – всі кошти, що надійшли до бюджетів з інших бюджетів при вторинному перерозподілі бюджетних надходжень (в рамках інституту міжбюджетних відносин). Однак подальший аналіз вітчизняного бюджетного-правового регулювання показує, що в наведеній класифікації доходів бюджетів не все є однозначним.

Результати дослідження. У ч. 2, 3, 4 ст. 9 Бюджетного кодексу України закріплено, що податковими надходженнями визнаються встановлені законами України про оподаткування загальнодержавні податки і збори (обов'язкові платежі) та місцеві податки і збори (обов'язкові платежі). Неподатковими надходженнями визнаються: 1) доходи від власності та підприємницької діяльності; 2) адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності; 3) інші неподаткові надходження.

Трансферти – кошти, одержані від інших органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі. Вітчизняний законодавець не є послідовним: передбачивши чотири розділи у класифікації доходів бюджету, у Бюджетному кодексі України наведено дефініції лише трьох із них. Те ж, що є доходами від операцій з капіталом, у кодифікованому акті бюджетного законодавства залишається не позначеним. Крім цього, техніка, використана для визначення цих трьох розділів класифікації доходів бюджету, навряд чи, може бути визнана досконалою, адже замість розкриття змісту понять, фактично робиться спроба позначити їх обсяг.

Навіть позначення такого обсягу трьох підвидів класифікації доходів бюджету в Бюджетному кодексі України не надає можливості чітко з'ясувати, які ж саме дохідні статті бюджетів віднесені до того або іншого розділу класифікації (внаслідок того, що група неподаткових надходжень є відкритою, а група доходів від операцій з капіталом є не визначеною). Ясність у питанні офіційного розмежування доходів бюджету за кожним із чотирьох розділів вноситься лише зі змісту самої бюджетної класифікації, затвердженої Наказом Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» від 14 січня 2011 року № 11 [5]. Цим наказом затверджено віднесення кожного з можливих доходів бюджету за відповідним розділом класифікації.

До першого розділу класифікації доходів бюджету «Податкові надходження» належать всі обов'язкові платежі, що передбачені в податковій системі України. Серед них є групи загальнодержавних та місцевих податків і зборів [8]. у групі загальнодержавних функціонують такі податкові платежі: 1) податок на прибуток підприємств; 2) податок на доходи фізичних осіб; 3) податок на додану вартість; 4) акцизний податок; 6) екологічний податок; тощо. Для цього розділу класифікації доходів бюджету характерно утворення єдності з позиції правового режиму, перебування кожного такого платежу в складі податкової системи.

Розподілення платежів другого розділу класифікації доходів бюджету – «Неподаткові надходження» зроблено наступним чином. До підгрупи доходів від власності та підприємницької діяльності (що є першим різновидом неподаткових надходжень) віднесено такі платежі: а) частина чистого прибутку (доходу) державних або комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного бюджету, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна або комунальна власність; б) кошти, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України «Про Національний банк України»; в) відрахування коштів, отриманих від проведення державних лотерей в Україні; г) плата за розміщення тимчасово вільних коштів державного та місцевих бюджетів; г) надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва; тощо.

Друга підгрупа розділу неподаткових надходжень класифікації доходів бюджету вміщує до себе адміністративні збори та платежі і доходи від некомерційної господарської діяльності. За окремими видами дохідних надходжень бюджетів ця підгрупа виглядає наступним чином:

а) плата за надання адміністративних послуг (плата за ліцензії, сертифікати та дозволи на провадження відповідної діяльності, плата за здійснення державної реєстрації, плата за видачу відповідних посвідчень); б) плата за утримання дітей у школах-інтернатах; в) судовий збір; г) виконавчий збір; г) надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним (комунальним) майном; д) державне мито; е) адміністративні збори (наприклад, портовий адміністративний збір).

До третьої підгрупи розділу неподаткових надходжень бюджетна класифікація відносить всі інші неподаткові надходження. Серед останніх перебувають не віднесені до перших двох підгруп розділу неподаткові платежі: а) кошти від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду; б) надходження сум кредиторської та депонентської заборгованості підприємств, організацій та установ, щодо яких минув строк позовної давності; в) кошти від реалізації надлишкової космічної техніки військового та подвійного призначення, іншого озброєння; г) доходи від операцій із кредитування та надання гарантій; г) збори на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій; д) концесійні платежі щодо об'єктів державної і комунальної власності; е) надходження коштів пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту.

З наведеного розподілу платежів, які віднесені бюджетною класифікацією до неподаткових надходжень бюджетів, бачимо, що в цьому розділі доходів бюджету передбачається множинність правових режимів їх справляння. Тут фактично об'єднані і обов'язкові платежі з числа тих, що є неподатковими (адміністративні збори, плати, кошти від окремих адміністративних та фінансових санкцій), і платежі договірної характеру (що базуються на відповідному договорі, в якому принаймні один з його учасників представляє публічні інтереси), і суто добровільно перераховані до бюджету кошти в якості подарунку або благодійного внеску на користь бюджетної установи.

На цю обставину також звертає увагу О.А. Музика-Стефанчук. Дослідниця вважає, що необхідно проводити чітку межу між неподатковими доходами обов'язкового характеру і неподатковими доходами договірної (добровільної) характеру. Адже у разі несвоєчасної сплати чи невнесення до відповідного фонду законодавчо визначених обов'язкових платежів «допускається їх стягнення у примусовому порядку. Що стосується добровільних платежів, то подібний порядок їх стягнення не допускається» [4, с. 205].

Ті неподаткові доходи, які мають обов'язковий характер, мають яскраво виражену можливість їх примусової сплати до бюджету. Разом з тим, потрібно розрізняти той державний примус, що є безпосереднім і опосередкованим. Перший буде чинитись встановленням імперативного обов'язку особи перерахувати до бюджету визначену суму коштів як наслідок накладення санкцій (штрафів) або застосування компенсаційних заходів (пені) – тоді публічний суб'єкт не матиме відносно такої особи будь-якого зустрічного зобов'язання. Другий вид примусу виникає як наслідок надання відповідних адміністративних послуг, коли особа, яка відмовиться від сплати відповідного адміністративного збору, буде позбавлена можливості в отриманні тієї або іншої послуги держави – при цьому про примусове звернення відповідної бюджетної установи за сплатою обов'язкового збору мова вже йтися не буде.

Схожим чином полягає справа і з неподатковими доходами бюджетів договірної характеру. За своєю суттю такі доходи є добровільними лише з позиції відсутності примусу при самому укладенні договору, в якому передбачаються подібні відрахування до бюджету. Вже після укладення договору відповідні платежі у бюджет набувають рис обов'язковості, з можливістю примусового стягнення відповідних сум на користь держави чи територіальної громади. Інакше кажучи, якщо неподаткові доходи обов'язкового характеру мусять бути сплачені, виходячи із положень нормативно-правового акта та дії відповідної правової норми, то неподаткові доходи договірної характеру отримують свою обов'язковість внаслідок дії норм договору.

Різниця між такими видами неподаткових доходів буде саме у їх природі та режимі їх правового регулювання, що фактично полягає у різному порядку та співвідношенні імперативних і диспозитивних правових засобів окремо для неподаткових доходів обов'язкового характеру і окремо для неподаткових доходів договірної характеру. Позначена доля обов'язковості останніх не змінює їх приватно-правової природи, а сама така обов'язковість зумовлюється як потребою у реалізації публічного інтересу при наповненні бюджетів, так і необхідністю для будь-якої сучасної правової держави створювати та забезпечувати режим законності відносно всіх врегульованих правом сфер суспільного життя.

Третій розділ класифікації доходів бюджету називається «Доходи від операцій з капіталом». Його складають такі підгрупи доходів бюджету: а) надходження від продажу основного капіталу (кошти від реалізації скарбів, майна, одержаного державою або територіальною громадою

в порядку спадкування чи дарування, безхазяйного майна, знахідок, а також валютних цінностей і грошових коштів, власники яких невідомі; надходження коштів від Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння; кошти від відчуження майна, що належить Автономній Республіці Крим та майна, що перебуває в комунальній власності); б) надходження від реалізації державних запасів товарів (надходження від реалізації матеріальних цінностей державного резерву; надходження від реалізації розброньованих матеріальних цінностей мобілізаційного резерву); в) кошти від продажу землі і нематеріальних активів; г) податки на фінансові операції та операції з капіталом.

Позначення у бюджетній класифікації серед переліку доходів від операцій з капіталом такого рядка як «податки на фінансові операції та операції з капіталом» є, вочевидь, непорозумінням. Можна припустити, що у чинній редакції бюджетної класифікації Міністерство фінансів України як головний її упорядник, закріпивши податки на фінансові операції та операції з капіталом в структурі доходів від операцій з капіталом, припустився технічної помилки, що пов'язана із схожістю відповідних найменувань. Однак, схожість назв зовсім не свідчить про яку-небудь спільність правової природи: кошти від сплати податків – це завжди податкові доходи бюджетів. По-друге, наразі такого податку в складі вітчизняної податкової системи не існує. Отже, при наступній ревізії бюджетної класифікації доцільно внести відповідні зміни до неї, виключивши з її структури рядок «податки на фінансові операції та операції з капіталом».

Інші ж три підгрупи доходів від операцій із капіталом з позиції їх правового режиму загалом є однорідними. Всі вони можуть бути віднесені до платежів договірної природи, що одночасно є типовими приватно-правовими надходженнями, адже держава та її органи, укладаючи відповідні договори купівлі-продажу, тут діють подібно до приватних осіб. Основною особливістю таких платежів договірної природи третього розділу класифікації доходів бюджету є те, що за всіма цими операціями передбачається зміна власника: первісно державна або комунальна власність переходить у приватну власність за відповідними договорами купівлі-продажу (приватизації). При цьому держава або територіальна громада замість тих чи інших своїх активів має отримувати рівноцінну кількість грошових коштів, що їй підлягають зарахуванню до відповідного бюджету.

Четвертим і останнім розділом класифікації доходів бюджету передбачено трансферти. У назві цього розділу існує певна різниця між Бюджетним кодексом України та чинною Бюджетною класифікацією. Якщо в першому йдеться лише про трансферти, то затверджена Міністерством фінансів України, Бюджетна класифікація [5] позначає цей розділ як «Офіційні трансферти».

Структуру офіційних трансфертів як розділу класифікації доходів бюджету складають дві основні підгрупи: 1) трансферти від органів державного управління та 2) трансферти від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій. До трансфертів від органів державного управління відносяться такі доходи бюджетів: а) кошти, що надходять з інших бюджетів; б) дотації; в) субвенції.

Підгрупа трансфертів від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій передбачає доходи, отримані Україною як визнаним учасником міжнародної спільноти. Тут включені такі статті бюджетних доходів як: а) кошти, отримані від секретаріату ООН, НАТО, ЄС, ОБСЄ або іншої міжнародної організації за участь України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки; б) гранти (дарунки), що надійшли до бюджетів усіх рівнів; в) надходження в рамках програм допомоги Європейського Союзу; г) надходження в рамках програм секторальної бюджетної підтримки Європейського Союзу; г) інша допомога, надана Європейським Союзом.

Зазначений у класифікації доходів бюджетів розподіл офіційних трансфертів на дві категорії має в своїй основі відмінності цих категорій у правовій природі, в тому числі в підставах та джерелах формування відповідних трансфертів. Офіційні трансферти від органів державного управління – це класичні міжбюджетні трансферти. Вони є внутрішнім, вторинним перерозподілом бюджетних грошових коштів всередині бюджетної системи країни.

Так, за законодавчим визначенням, наданим у пункті 32 частини першої статті 2 Бюджетного кодексу України, міжбюджетні трансферти є коштами, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого [7]. Вітчизняний законодавець передчасно вказав на ознаку безповоротності міжбюджетних трансфертів, адже така ознака може бути як присутньою, так і відсутньою у конкретному міжбюджетному трансферті. Відповідне становище міжбюджетного трансферту залежить від його виду та напрямку витрачання бюджетом-отримувачем. Наприклад, якщо міжбюджетний трансферт є цільовим (субвенція), то в разі неможливості його цільового використання має відбутися повернення [3, с. 127] відповідної грошової суми до бюджету.

Що ж до видів міжбюджетних трансфертів, які передбачаються чинним бюджетним законодавством України, то вони визначені у статті 96 Бюджетного кодексу України. [9]. Саме такий розподіл і передбачено у бюджетній класифікації. Стосовно ж самих дотацій та субвенцій як основних видів міжбюджетних трансфертів, то їх наявність серед складу доходів місцевих бюджетів також є суперечливою. Позитивною є турбота держави про належне фінансове забезпечення місцевих потреб. Дотації із вищестоящих бюджетів дозволяють місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування своєчасно впроваджувати заходи з реалізації інтересів територіальних громад, підвищувати (особливо у короткостроковій перспективі) рівень життя місцевого населення. Так само є логічним і закономірним фінансування за допомогою субвенцій тих повноважень, що первісно належали центральній владі, але з тих чи інших обставин були делеговані державою на місця.

Постійна дотаційність місцевих бюджетів викликає їх залежність від Державного бюджету України. Одночасно влада на місцях втрачає ініціативу з приводу збільшення ефективності власного управління, підвищення рівня економічних показників регіонів, в тому числі й щодо покращення податкового потенціалу та його належної реалізації на території відповідних територіальних громад. Як наслідок цього – підвищене навантаження на центральний бюджет країни, сповільнення соціально-економічного розвитку на місцях.

На вказані обставини звертали увагу багато з дослідників сучасного стану місцевих фінансів в Україні. Наприклад, М.С. Заюкова пише, що збільшення питомої ваги трансфертів у доходах вітчизняних місцевих бюджетів, яке останнім часом стало тенденцією, є негативним явищем, яке означає недостатній рівень автономності місцевих бюджетів та їх залежність від бюджетів вищого рівня [2]. Т.Б. Войтович вказує, що в Україні є проблемою неефективне використання отриманих трансфертів на місцях [1]. Тим самим загострено увагу на ще одному важливому аспекті – ступені ефективності використання отриманих міжбюджетних трансфертів.

Висновки. Однією з нагальних потреб при реформуванні сфери місцевих фінансів в Україні є поступове зменшення питомої ваги міжбюджетних трансфертів всіх видів у загальному обсязі доходів місцевих бюджетів. Одночасно з цим головними джерелами наповнення доходних частин останніх мають стати їх власні та закріплені податкові і неподаткові надходження, що у середньо- та довгостроковій перспективі забезпечить міцну основу для сталого розвитку територіальних громад.

Таким чином, розподіл доходів всіх рівнів бюджетної системи України встановлено у Бюджетній класифікації, що є обов'язковою для застосування всіма учасниками бюджетного процесу в межах їх бюджетних повноважень. Розділ податкових надходжень за правовим режимом є однотипним, до нього належать всі платежі податкової системи України. Розділ неподаткових надходжень сформовано з декількох правових режимів: в ньому перебувають як обов'язкові платежі з числа тих, що є неподатковими, так і платежі договірного характеру та добровільні перераховані до бюджету кошти в якості подарунку або внеску.

У розділі доходів від операцій з капіталом перелічено доходи договірного характеру. Їх особливістю є те, що за ними передбачається зміна власника: первісно державна або комунальна власність переходить у приватну власність за договорами купівлі-продажу (приватизації). Дохідні статті, передбачені у бюджетній класифікації у розділі доходів від операцій із капіталом, не можуть бути надійним джерелом забезпечення державного та місцевих бюджетів й мають залишатись другорядними; публічні суб'єкти мають залучати доходи від операцій з капіталом при формуванні бюджетів лише за відсутності можливості мобілізувати необхідні обсяги коштів з інших джерел.

Структуру розділу офіційних трансфертів складають дві основні підгрупи: 1) трансферти від органів державного управління та 2) трансферти від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій; основою такого поділу є наявність двох різних правових режимів відповідних доходів. При цьому для проведення децентралізації та посилення самодостатності місцевих бюджетів необхідним є зменшення питомої ваги трансфертів від органів державного управління у загальному обсязі їх доходів.

Список використаних джерел:

1. Войтович Т.Б. Основні проблеми формування доходів місцевих бюджетів в Україні та шляхи їх подолання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: libfor.com.
2. Заюкова М.С. Проблеми формування надходжень до місцевих бюджетів / М.С. Заюкова, Т.І. Четверик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rusnauka.com.

3. Лінтур І.В. Напрямки оптимізації доходів місцевих бюджетів // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія економіка. 2014. Вип. 2. С. 127.
4. Музика О.А. Неподаткові доходи місцевих бюджетів України (фінансово-правове дослідження) : Монографія. К. : Атіка, 2006. С. 205.
5. Наказ Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» від 14 січня 2011 року №11 // Режим доступу: www.minfin.gov.ua.
6. П. 3 ч. 1 ст. 2 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України. 2010. № 50. С. 1778. Ст. 572.
7. П. 32 ч. 1 ст. 2 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України. 2010. № 50. С. 1778. Ст. 572.
8. Ст. 9, 10 Податкового кодексу України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // Голос України від 04.12.2010. 2010. № 229-230.
9. Ст. 96, п. 22, п. 48 ч. 1 ст. 2 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України. 2010. № 50. С. 1778. Ст. 572.
10. Ч. 1 ст. 9 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI.
11. Ч. 2 ст. 8 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI // Там само; Підп. 47 п. 3 Положення про Міністерство фінансів України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України» від 20 серпня 2014р. № 375 // Офіційний вісник України. 2014. № 69. С. 70. Ст. 1936.
12. Ч. 3 ст. 8 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України. 2010. № 50. С. 1778. Ст. 572.
13. The Encyclopaedia Britannica: in 29 vols. / Ed. Hugh Chisholm. 11 th ed. Vol. 5. Cambridge : Cambridge University Press, 1910. 1032 p.